

Dosarul nr. 3ra-784/20

Prima instanță: Judecătoria Ungheni, sediul Central (M. Stratan)

Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (jud: A. Minciuna, E. Palanciuc, V. Negru)

ÎNCHEIERE

07 octombrie 2020

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție

în componența:

Președintele completului, judecătorul
judecătorii

Maria Ghervas
Victor Burduh
Nina Vascan

examinând admisibilitatea recursului declarat de Casa Națională de Asigurări Sociale,

în cauza de contencios administrativ la acțiunea depusă de Valentina Rusu împotriva Casei Naționale de Asigurări Sociale cu privire la includerea în stagiul de cotizare a anilor activați în cadrul Fabricii de produse Lactate Nisporeni și în statul Israel și recalcularea pensiei,

împotriva deciziei din 27 mai 2020 a Curții de Apel Chișinău, prin care a fost respinsă cererea de apel declarată de Casa Națională de Asigurări Sociale împotriva hotărârii din 30 septembrie 2019 a Judecătoriei Ungheni, sediul Central

c o n s t a t ă :

La 10 septembrie 2018, Valentina Rusu, reprezentată de avocatul Veronica Șișcanu, a depus cerere de chemare în judecată în procedura contenciosului administrativ împotriva Casei Naționale de Asigurări Sociale cu privire la includerea în stagiul de cotizare a anilor activați în cadrul Fabricii de produse Lactate Nisporeni și în statul Israel și recalcularea pensiei.

În motivarea acțiunii reclamanta a indicat că la data de 10 august 2015, Valentina Rusu a depus cerere la Casa Teritorială de Asigurări Sociale Nisporeni (CTAS Nisporeni), pentru stabilirea pensiei pentru limită de vârstă. La cerere a fost anexat un set de acte necesare care confirmă vârstă de pensionare și stagiul de cotizare a petiționarei. Conform carnetelor de muncă eliberate la 05 noiembrie 1970 și 16 iulie 2000, se confirmă activitatea petiționarei în diverse întreprinderi și anume de la

29 octombrie 1975 până la 12 noiembrie 1976 a activat în cadrul cooperativei de consum Nisporeni, de la 16 noiembrie 1976 până la 20 aprilie 1978 a activat în cadrul centralei termo-electrică Nisporeni, de la 24 aprilie 1978 până la 28 mai 1991 a activat la „Colhoztrans”, transformată la data de 02 iunie 1995 în Societatea pe Acțiuni „Automobilistul Nis”, de la 28 mai 1991 până la 26 decembrie 1991 a activat la Fabrica de produse lactate Nisporeni; de la 14 iulie 2009 până la 30 decembrie 2011 a activat la ÎM „Gospodăria de Alimentare cu Apă și Canalizare”. După depunerea cererii pentru stabilirea pensiei, Valentina Rusu a plecat din țară, deoarece avea de onorat un contract de muncă în Italia.

Reclamanta a menționat că în urma examinării cererii, la data de 10 august 2015 Casa Teritorială de Asigurări Sociale Nisporeni a emis Decizia nr. 33/2015/18346 privind stabilirea pensiei pentru limită de vîrstă, conform căreia Valentinei Rusu i-a fost stabilită pensie minimă în sumă de 698, 74 lei. În luna august 2016, Valentina Rusu a revenit în țară și s-a adresat către Casa Teritorială de Asigurări Sociale Nisporeni pentru a primi răspuns la cererea sa de stabilire a pensiei, înregistrată anterior cu un an. Astfel, la 05 septembrie 2016, prin scrisoare poștală, petiționara a primit decizia Casei Teritoriale de Asigurări Sociale Nisporeni din 10 august 2015. Tot în aceeași zi Valentina Rusu s-a adresat către Casa Teritorială de Asigurări Sociale Nisporeni, prezentând dezacordul său asupra deciziei nr. 33/2015/18346.

Reclamanta a susținut că a fost asigurată verbal că se vor face verificări asupra dosarului și că într-adevăr cuantumul pensiei ar trebui majorat, doar că lipsesc actele ce confirmă stagiul complet de cotizare necesar pentru anii 1991-1999, perioade în care Valentina Rusu a activat la Fabrica de produse lactate Nisporeni, iar certificatul de salariu nr. 1 din 06 octombrie 2014 nu ar fi veridic.

Reclamanta a menționat că în anul 2018 s-a adresat din nou către Casa Teritorială de Asigurări Sociale Nisporeni, deoarece conform extraselor bancare, a constatat că au avut loc rețineri la pensie pentru câteva luni. Astfel a aflat că recalcularea promisă la adresarea sa din 2016, nu s-a efectuat, însă i-a fost comunicat că s-a efectuat un control la depozitul Fabricii, de produse lactate din Nisporeni, unde au fost găsite toate registrele de salariu necesare, doar că aceste acte nu au putut servi ca probe, deoarece nu sunt autentice, avînd aplicată, ștampilă de tip vechi. La data de 17 aprilie 2018 Valentina Rusu a adresat din nou o cerere către Casa Teritorială de Asigurări Sociale Nisporeni, iar la data de 15 mai 2018 Casa Teritorială de Asigurări Sociale Nisporeni a informat-o că cererea a fost remisă spre examinare organului ierarhic superior Casa Națională de Asigurări Sociale Direcția control și aplicarea legislației pentru drepturi sociale.

Reclamanta Valentina Rusu a mai menționat că la data de 24 iulie 2018 i-a fost înmînată o scrisoare cu răspunsul de la Casa Națională de Asigurări Sociale nr. II 03/04- 3757, care se referea doar asupra argumentelor privind cuantumul pensiei stabilit prin Decizia Casa Teritorială de Asigurări Sociale Nisporeni nr. 33/2015/18346, iar referitor la neincluderea în stagiul de cotizare a anilor în care Valentina Rusu a

activat la Fabrica de produse lactate Nisporeni, Casa Națională de Asigurări Sociale a menționat că deși există certificatele de salariu, pe acestea este aplicată ștampila de tip vechi, drept urmare nu pot fi luate în considerare. Totodată, i s-a adus la cunoștință faptul că potrivit indexărilor din 2016-2018, cuantumul pensiei petiționarei constituie începând cu 01 aprilie 2018 - 875, 85 lei. Solicitarea petiționarei cu privire la recunoașterea veridicității certificatului de salariu eliberat de Fabrica de produse lactate Nisporeni, a rămas nesoluționată.

Reclamanta a relatat că ulterior Casa Teritorială de Asigurări Sociale Nisporeni a emis la data de 26 iulie 2018 o nouă decizie privind stabilirea pensiei, incluzând în perioada de asigurare activitatea petiționarei la cooperativa de consum Nisporeni de la 29 octombrie 1975 pînă la 12 noiembrie 1976, perioadă ce a fost ignorată inițial. Conform noilor decizii, cuantumul pensiei a fost stabilit de 1543, 65 lei.

Reclamanta consideră că Casa Teritorială de Asigurări Sociale Nisporeni acționează arbitrar și selectiv. În cazul altor lucrători care au activat la Fabrica de produse lactate Nisporeni în aceeași perioadă cu Valentina Rusu, pensia pentru limită de vîrstă a fost stabilită integral, fără a fi invocată lipsa registrelor sau a cărților de salariu. Veridicitatea certificatelor lor de salariu nu a fost pusă la îndoială de Casa Teritorială de Asigurări Sociale Nisporeni.

Reclamanta a susținut că venitul obținut din salariul primit pentru anii lucrați la Fabrica de produse lactate Nisporeni trebuia luat în considerare la calcularea pensiei pentru limită de vîrstă. Stagiul de muncă nu se pune la îndoială fiind confirmat prin carnetul de muncă eliberat la 05 noiembrie 1975, iar venitul asigurat se confirmă prin certificat de salariu nr. 1 din 06 octombrie 2014, care consideră că urmează a fi recunoscut veridic. Totodată, concretizează că anii de muncă prestați în statul Israel în perioada 2002 - 2008, nu au fost incluși în perioada de cotizare. Susține că deplasarea la muncă în statul Israel a fost coordonată cu Ministerul Muncii. Pledează pentru recunoașterea drept contributivă a perioadei, de muncă din Israel în perioada anilor 2002- 2008.

Reclamanta a solicitat admiterea acțiunii, includerea în stagiul de cotizare a anilor activați în cadrul Fabricii de produse Lactate Nisporeni, includerea în stagiul de cotizare a anilor activați în statul Israel și recalcularea pensiei pentru limita de vîrstă.

Prin hotărârea din 30 septembrie 2019 a Judecătoriei Ungheni, sediul Central a fost admisă parțial acțiunea și s-a inclus în stagiul de cotizare a Valentinei Rusu perioada de activitate 28 mai 1991 pînă la 26 decembrie 1999, când a activat în cadrul Fabricii de produse lactate Nisporeni, precum și perioada 01 iulie 2001 pînă la 30 iunie 2002, pentru perioada când a lucrat în bază de contract în statul Israel, s-a obligat Casa Națională de Asigurări Sociale să recalculeze pensia pentru limita de vîrstă, începând cu data depunerii cererii de pensionare – 10 august 2015, cu includerea în stagiul de cotizare a Valentinei Rusu perioada de activitate 28 mai 1991 pînă la 26 decembrie 1999, când a activat în cadrul Fabricii de produse lactate Nisporeni, precum și perioada 01 iulie 2001 pînă la 30 iunie 2002, pentru perioada când a lucrat în bază de contract

în statul Israel, s-a respins cererea de chemare în judecată a Valentinei Rusu către Casa Națională de Asigurări Sociale privind includerea în stagiul de cotizare a perioadei 30 iunie 2002 până în anul 2008, inclusiv și recalcularea pensiei pentru această perioadă (f.d.141, 156-166).

Prin încheierea din 28 octombrie 2019 a Judecătoriei Ungheni, sediul Central, s-a respins cererea Valentinei Rusu, reprezentată de avocatul Veronica Șișcanu, de emiteră a hotărârii suplimentare la hotărârea Judecătoriei Ungheni, din data de 30 septembrie 2019, emisă la cererea de chemare în judecată depusă de Valentina Rusu către Casa Națională de Asigurări Sociale privind includerea în stagiul de cotizare a anilor activați în cadrul Fabricii de produse lactate Nisporeni și în statul Israel și recalcularea pensiei (f.d.151).

Prin decizia din 27 mai 2020 a Curții de Apel Chișinău a fost respins apelul declarat de Casa Națională de Asigurări Sociale, împotriva hotărârii din 30 septembrie 2019 a Judecătoriei Ungheni, sediul Central, în cauza de contencios administrativ la acțiunea depusă de Valentina Rusu împotriva Casei Naționale de Asigurări Sociale cu privire la includerea în stagiul de cotizare a anilor activați în cadrul Fabricii de produse lactate Nisporeni și în statul Israel și recalcularea pensiei.

Pentru a decide astfel, instanța de apel a constatat că Valentina Rusu a depus cerere la Casa Teritorială de Asigurări Sociale Nisporeni pentru stabilirea pensiei pentru limita de vârstă, iar în urma examinării cererii, la data de 24 august 2015 Casa Teritorială de Asigurări Sociale Nisporeni a emis decizia nr. 33/2015/18346, prin care i-a fost stabilită pensia pentru limită de vârstă în sumă de 698, 74 lei, pentru perioadele de asigurare în economia națională și nume din 16 noiembrie 1976 până la 20 aprilie 1978, din 24 aprilie 1978 până la 30 iulie 1983, din 01 iulie 1984 până la 31 decembrie 1998 și din 14 iulie 2009 până la 30 iunie 2011 (f.d.53). La data de 17 aprilie 2018 Valentina Rusu s-a adresat către Casa Teritorială de Asigurări Sociale Nisporeni cu o cerere prealabilă (f.d. 22-23), iar prin înștiințarea nr.x-01/09-53 din 15 mai 2018, a fost informată că cererea a fost remisă spre examinare către Casa Națională de Asigurări Sociale, Direcției generale control și aplicarea legislației pentru drepturi sociale (f.d. 24).

Instanța de apel a reținut că prin răspunsul Casei Naționale de Asigurări Sociale nr. II-03/04-3757 din 10 iulie 2018, a fost informată că sumele indicate în certificatul cu privire la salariul pentru perioadele identice nu au fost luate în calcul la stabilirea pensiei (f.d. 27). Ulterior, la data de 26 iulie 2018 Casa Teritorială de Asigurări Sociale Nisporeni emite o nouă decizie prin care se include în perioada de asigurări activitatea Valentinei Rusu la cooperativa de consum Nisporeni, de la 29 octombrie 1975 până la 12 noiembrie 1976, fiind stabilit cuantumul pensiei de 1543, 65 lei (f.d. 30). Iar, la data de 20 septembrie 2018 Casa Teritorială de Asigurări Sociale Nisporeni emite o nouă decizie prin care include în perioada de asigurări activitatea Valentinei Rusu la cooperativa de consum Nisporeni, de la 01 iulie 2001 până la 30 iunie 2002, fiind stabilit cuantumul pensiei de 1605, 15 lei.

La fel, instanța de apel a reținut că conform carnetului de muncă se atestă că la 28 mai 1991, intimata Valentina Rusu a fost angajată la Fabrica de lapte Nisporeni în calitate de contabil, iar la data de 19 mai 1992 a fost transferată în funcția de economist și la 26 decembrie 1999 a fost eliberată din funcție la cerere. Conform Certificatului nr. 1 din 06 octombrie 2014, care reflectă activitatea intimatei în cadrul Fabricii de Lapte Nisporeni, prin care se dovedește că în anii 1991-1994, 1996 a activat și a fost retribuită munca acesteia iar din Certificatului eliberat de directorul Fabricii de Lapte Nisporeni din 07 octombrie 2014, rezultă că cărțile de salariu pe anii 1995, 1997, 1998 și 1999 nu se află la păstrare.

Instanța de apel a invocat prevederile pct. 20 din Regulamentul cu privire la modul de calculare și confirmare a stagiului de cotizare pentru stabilirea pensiei, aprobat prin Hotărârea de Guvernului nr. 417 din 03 mai 2000 (în vigoare la data depunerii cererii pentru stabilirea pensiei pentru limita de vârstă – 10 august 2015), stagiul de cotizare se stabilește în baza documentelor eliberate de la locul de muncă, serviciu, studii sau altei activități, care se includ în stagiul de cotizare, sau a documentelor eliberate de organizațiile ierarhic superioare, precum și de instituțiile de arhivă. Conform pct. 21 al aceluiași Regulament, stagiul de cotizare, realizat înainte de intrarea în vigoare a Legii privind pensiile și pînă la introducerea evidenței individuale de asigurări sociale, se confirmă prin carnetul de muncă sau pe baza altor documente, eliberate în modul stabilit. După introducerea evidenței individuale de asigurări sociale stagiul de cotizare se determină în baza datelor din codul personal, gestionat în conformitate cu Legea privind sistemul public de asigurări sociale.

Instanța de apel a constatat că apelanta Casa Națională de Asigurări Sociale în cererea de apel a recunoscut parțial acțiunea înaintată de Valentina Rusu și anume a indicat că Casa Națională de Asigurări Sociale a inclus în stagiul de cotizare perioada de activitate în cadrul Fabricii de produse Lactate Nisporeni perioada 28 mai 1991-31 decembrie 1998 și 01 iulie 2001-30 iunie 2002, această perioadă a participat la stabilirea pensiei intimatei, fapt confirmat și prin decizia Casa Teritorială de Asigurări Sociale Nisporeni din 20 septembrie 2018.

Instanța de apel a mai constatat că este neîntemeiată argumentul invocat de apelantă Casa Națională de Asigurări Sociale precum că în stagiul de cotizare nu s-a inclus doar perioada 01 ianuarie 1999-26 decembrie 1999, deoarece agentul economic nu a prezentat declarațiile REV-5 pentru angajații întreprinderii, respectiv pentru anul 1999 nu confirmă venit asigurat (salariu), ori conform carnetului de muncă se confirmă că, intimata Valentina Rusu a activat la Fabrica de Lapte Nisporeni pînă la 26 decembrie 1999, cînd a fost eliberată din funcție la cerere, iar faptul că angajatorul nu și-a îndeplinit obligațiile prevăzute de lege de a prezenta declarațiile REV-5 pentru angajații întreprinderii, nu poate fi imputat intimatei Valentinei Rusu, din care motiv această perioadă urmează a fi inclusă în stagiul de cotizare.

Referitor la argumentul invocat de apelanta Casa Națională de Asigurări Sociale precum că instanța de fond neîntemeiat a dispus obligarea Casei Naționale de Asigurări

Sociale privind includerea în stagiului de cotizare perioada 01 iulie 2001 – 30 iunie 2002, deoarece această perioadă deja a fost inclusă prin decizia din 20 septembrie 2018, instanța de apel o consideră ca fiind neîntemeiată, ori apelanta în cadrul examinării cauzei în instanța de fond nu și-a îndeplinit corespunzător obligațiile prevăzute de Legea contenciosului administrativ și nu a prezentat instanței decizia Casa Teritorială de Asigurări Sociale Nisporeni din 20 septembrie 2018, prin urmare instanța de fond nu a cunoscut despre existența unei astfel de decizii.

Invocând netemeinicia și ilegalitatea deciziei instanței de apel, la data de 03 iunie 2020 și 18 iunie 2020, Casa Națională de Asigurări Sociale a contestat-o cu recurs, solicitând admiterea acestuia, casarea deciziei instanței de apel și emiterea unei noi decizii.

În motivarea recursului, recurenta, Casa Națională de Asigurări Sociale, a invocat că instanța de apel nu a constatat și elucidat pe deplin circumstanțele care au importanță pentru soluționarea cauzei, a aplicat eronat normele de drept material și procedural.

Recurenta a invocat că în urma examinării documentelor de pensionare s-a constatat, că începând cu 10 august 2015 intimata Valentina Rusu beneficiază de pensie pentru limită de vârstă, pentru un stagiul incomplet de cotizare, realizat până la 01 ianuarie 1999 de 22 de ani și o luna și după 01 ianuarie 1999 de 1,9 ani, în total 24 ani. În stagiul de cotizare au fost incluse perioadele confirmate prin carnetul de muncă prezentat de către intimată (copia deciziei a fost anexată), prin care se confirmă și perioada invocată de intimată 1991-1998.

Recurenta a relatat că pensia a fost calculată pe baza coeficientului individual, al salariului pentru o perioadă mai favorabilă de 60 de luni consecutive, în baza certificatelor de salariu prezentate (1986 (11), 1987 (12), 1988 (12), 1989 (12), 1990 (12), 1991 (1))- 1,12500 din ultimii 15 ani de activitate până la 01 ianuarie 1999 și din venitul mediu lunar asigurat de 3312, 16 lei pentru perioada de după 01 ianuarie 1999, quantumul pensiei fiind stabilit în mărime de 698, 74 lei lunar, (copia rezultatelor calculării coeficientului și venitul mediu lunar au fost anexate). Certificatele care au servit ca bază la calcularea coeficientului individual a fost certificatul eliberat de către SA “Automobilistul-NIS” pentru perioada 1984-1991, însă certificatul eliberat de Fabrica de Produse Lactate din Nisporeni nu a fost inclus în calcul, deoarece a fost autentificat cu ștampila veche a întreprinderii.

Recurenta Casa Națională de Asigurări Sociale a menționat că certificatul cu privire la salariul intimătei cu nr. 1 din 06 octombrie 2014, deținea informația cu privire la venitul asigurat doar pentru perioada 1991-1994,1996, pentru perioada 1995, 1997, 1998, 1999 conducerea întreprinderii Fabrica de Produse Lactate din Nisporeni a eliberat un certificat care confirmă faptul că cărțile de salariu pe această perioadă nu se află la păstrare în arhiva întreprinderii. La data de 13 august 2015 de către specialistul Casei Teritoriale de Asigurări Sociale Nisporeni a fost efectuat un act de verificare pentru confirmarea eliberării certificatului de salariu nr. 1 din 06 octombrie 2014 eliberat de către Fabrica de Produse Lactate din Nisporeni, în urma căruia s-a constatat că registrele de retribuire a muncii pe perioada anilor 1991- 1994, 1996 lipsesc. Actul

de verificare fiind semnat de către directorul SA "Fabrica de Lapte", însă ștampila întreprinderii nu a fost aplicată. La momentul controlului administratorul întreprinderii a lăsat o lămurire precum că nu deține informații cu privire la locul aflării cărților de salariu de la "Fabrica de Produse Lactate" din Nisporeni. Astfel, sumele incluse în certificatul de salariu nr. 1 din 06 octombrie 2014 nu au putut fi confirmate și deci nu au fost incluse în calculul coeficientului la stabilirea pensiei pentru limita de vârstă.

Recurenta a relatat că la data de 23 august 2016 de către specialiștii Casei Teritoriale de Asigurări Sociale Nisporeni a fost efectuat repetat un act de control în urma căruia s-au verificat registrele de retribuire a muncii pentru perioada nominalizată mai sus, indicând faptul că salariul pentru perioada 1991 nu a fost de găsit, iar în restul sumelor erau indicate corect, cu mici excepții pentru anul 1993 și 1994. Actul de verificare fiind semnat de către conducătorul întreprinderii Ion Sturza și autentificat cu ștampila de tip vechi.

Recurenta a indicat că conform pct. 23 alin. 2 al capitolului V din Regulamentul cu privire la activitatea în domeniul confecționării ștampilelor, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 294 din 17 martie 1998, este expres prevăzut conținutul ștampilei, (ștampila simplă neautorizată pentru entități conține, ștampila rotundă (pe circumferință)- denumirea localității în care se află sediul, forma organizațional-juridică, iar pe mijloc- denumirea și numărul înregistrării de stat a entității). Totodată, conform Hotărârii Guvernului nr. 861 din 14 iulie 2003 cu privire la punerea în aplicare a numărului de identificare de stat unic al întreprinderilor și organizațiilor, întreprinderile și organizațiile specificate în articolul 3 al Legii nr.1265-XIV din 05 octombrie 2000 cu privire la înregistrarea de stat a întreprinderilor și organizațiilor, care la data adoptării prezentei hotărârii nu dețin numărul de identificare de stat unic, au obligația de a solicita până la 01 ianuarie 2004 de la oficiile teritoriale ale Camerei Înregistrării de Stat să le atribuie numărul de identificare de stat unic (IDNO); de la 01 aprilie 2004 agenții economici erau obligați de a deține numărul de identificare. Astfel, sumele reflectate în certificatul de salariu indicat nu pot fi confirmate și incluse în calculul coeficientului individual la stabilirea pensiei pentru limită de vârstă.

Recurenta a relatat că la 16 iulie 2018, intimata Valentina Rusu s-a adresat cu o cerere de recalculare a vechimii în muncă conform art. 33 al Legii 156-XIV din 14 octombrie 1998 privind sistemul public de pensii, fiind prezentat un certificat de salariu pentru perioada 1975-1976 eliberat de către Cooperativa de consum din Nisporeni, în urma căruia Casa Teritorială de Asigurări Sociale Nisporeni a emis o decizie de recalculare a pensiei pentru limita de vârstă, fiindu-i calculat un stagiu de cotizare de 25 ani și o lună și cuantumul pensiei în mărime de 1543, 65 lei lunar.

Recurenta a relatat că conform art. 8 alin. (1) din Legea nr. 156-XIV din 14 octombrie 1998 modificat prin Legea nr. 290 din 16 decembrie 2016, baza de calcul al pensiei, începând cu data de 01 aprilie 2017 o constituie venitul mediu lunar asigurat din toată perioada de activitate de la 01 ianuarie 1999, valorizat la momentul stabilirii pensiei, iar venitul mediu lunar asigurat se determină din suma contribuțiilor plătite în

perioadele contributive, cotele de contribuții stabilite prin lege pentru aceste perioade și numărul total de luni de cotizare. Conform, art. 33 din Legea nr. 156-XIV din 14 octombrie 1998 reexaminarea dreptului la pensie se efectuează la prezentarea documentelor ce confirmă stagiul de cotizare, venitul asigurat ce a avut loc până la acordarea dreptului la pensie, începând cu luna următoare celei în care a fost depusă cererea și actele necesare la organul de asigurări sociale. Respectiv, în cazul reexaminării dreptului la pensie ca urmare a apariției unor circumstanțe noi referitoare la stagiul de cotizare, se va aplica venitul asigurat ce a avut loc până la acordarea dreptului la pensie. Prin urmare, începând cu 01 aprilie 2017, la stabilirea sau reexaminarea pensiei pentru perioada de până la 01 ianuarie 1999, nu se mai prezintă certificatele de salariu deoarece acestea nu se iau în calcul. Acestea sânt prezentate doar pentru confirmarea stagiului de cotizare.

Referitor la includerea în stagiul de cotizare a perioadei de activitate în statul Israel, recurenta a specificat că conform prevederilor art. 3 al Legii nr. 156-XIV din 14 octombrie 1998, acordurile privind asigurările sociale încheiate între Republica Moldova și alte state, în cazul în care acordurile (convențiile) privind asigurările sociale, inclusiv asigurarea cu pensii, la care Republica Moldova este parte, cuprind alte reglementări decât cele din prezenta lege, se aplică normele stabilite prin aceste acorduri. În prezent Republica Moldova este parte contractantă la Acordurile bilaterale privind garanțiile cetățenilor în domeniul asigurării cu pensii cu Federația Rusă, Ucraina, Belarus, Uzbekistan, Ajerbaidjan, Bulgaria, Portugalia, Romania, marele Ducat de Luxemburg, Estonia, Cehia, Austria, Belgia, Polonia, Ungaria, Lituania, Republica Federală Germania, Turcia. Iar, cu Statul Israel Republica Moldova nu are acord bilateral cu privire la garanțiile cetățenilor în domeniul asigurării cu pensii și deci stagiul de activitate pe teritoriul acestui stat nu poate fi inclus la stabilirea pensiei pentru limita de vârstă. Totodată, că perioada solicitată de intimată Valentina Rusu ca activitate peste hotarele Republicii Moldova și ulterior indicată de instanța de fond în hotărârea emisă la 30 septembrie 2019, 01 iulie 2001-30 iunie 2002 a fost inclusă în stagiul de cotizare a intimatei la reexaminarea pensiei în 2018.

Recurenta a relatat că instanța de fond a obligat Casa Națională de Asigurări Sociale de a include în stagiul de cotizare perioada de activitate în cadrul Fabricii de produse Lactate Nisporeni, 28 mai 1991-26 decembrie 1999, însă perioada 28 mai 1991-31 decembrie 1998 este inclusă deja în stagiul de cotizare, această perioadă a participat la stabilirea pensiei intimatei, din stagiul indicat nu s-a inclus doar perioada 01 ianuarie 1999-26 decembrie 1999 deoarece această perioadă nu este confirmată prin extrasul din contul personal, prin certificatul nr. 25 din 18 august 2015 de confirmare a declarațiilor persoanei asigurate, fiind confirmat faptul că agentul economic (Fabrica de produse lactate Nisporeni) nu a prezentat declarațiile REV-5 pentru angajații întreprinderii, respectiv în anul 1999 nu confirmă venit asigurat (salariu).

Recurenta a indicat că perioada solicitată de intimată ca activitate în statul Israel, la fel a fost inclusă în stagiul de cotizare ca perioadă în care persoana a fost angajată la

muncă peste hotarele Republicii Moldova, (anexă copia deciziei prin care se confirmă includerea în stagiul de cotizare a perioadei 28 mai 1991-26 decembrie 1999 și 01 iulie 2001-30 iunie 2002).

Recurenta a relatat că solicitările de fapt pe care le-a înaintat intimata Valentina Rusu către Casa Națională de Asigurări Sociale privind recalcularea stagiului de cotizare și hotărârea instanței de fond din 30 septembrie 2019 privind obligarea includerii în stagiul de cotizare a perioadelor 28 mai 1991-31 decembrie 1998 și 01 iulie 2001-30 iunie 2002, au fost incluse în stagiul de cotizare atât inițial la stabilirea pensiei cât și ulterior la recalcularea acesteia. Perioadele se vizualizează în decizia de stabilire/recalculare a pensiei, nr. 33/2015/18346 din 20 august 2015; nr. 33/201//14025 din 18 iulie 2018, decizia nr. 33/2018/14645 din 20 septembrie 2018. Stagiul solicitat a participat la calculul pensiei intimitei și nu poate fi inclus repetat. Astfel, se deduce de fapt că hotărârea primei instanțe este executată, în afara perioadei 01 ianuarie 1999-26 decembrie 1999 care nu confirmă venit asigurat (menționat mai sus) și nu poate fi inclus în stagiul de cotizare.

Recurenta a menționat că în cadrul ședinței de examinare și soluționare a cauzei la Curtea de Apel Chișinău, reprezentantul intimitei Valentinei Rusu, avocatul Veronica Șișcanu, a menționat de încheierea Judecătorei Ungheni care a fost emisă în luna noiembrie 2019, care nu a fost adusă la cunoștința Casei Naționale de Asigurări Sociale și nici nu a fost inclusă pe portalul instanțelor judecătorești pentru a putea fi vizualizată, dar din cele invocate în ședință de judecată s-a constatat că intimata a depus cerere de corectare/explicare a hotărârii, care a fost respinsă de către instanța de fond. Astfel, atât în dispozitivul hotărârii cât și în hotărârea motivată instanța de fond a obligat Casa Națională de Asigurări Sociale de a include în stagiul de cotizare a lui Valentinei Rusu perioada de activitate 28 mai 1991 până la 26 decembrie 1999, când a activat în cadrul Fabricii de produse lactate Nisporeni, precum și perioada 01 iulie 2001 până la 30 iunie 2002, pentru perioada când a lucrat în bază de contract în statul Israel.

La 18 iulie 2020 Curtea Supremă de Justiție a expediat în Valentinei Rusu copia recursului declarat de Casa Națională de Asigurări Sociale împotriva deciziei din 27 mai 2020 a Curții de Apel Chișinău (f.d. 2 vol. II).

Completul specializat relevă că Valentina Rusu a recepționat copia recursului depus de Casa Națională de Asigurări Sociale, fapt confirmat prin avizul de recepție anexat la materialele cauzei (f.d. 4 vol. II).

Intimata Valentina Rusu nu și-a valorificat dreptul de a depune referință la recursul declarat de Casa Națională de Asigurări Sociale împotriva deciziei din 27 mai 2020 a Curții de Apel Chișinău.

Conform art. 245 din Codul administrativ, recursul se depune la instanța de apel în termen de 30 de zile de la notificarea deciziei instanței de apel, dacă legea nu stabilește un termen mai mic. Motivarea recursului se prezintă Curții Supreme de Justiție în termen de 30 de zile de la notificarea deciziei instanței de apel. Dacă se depune împreună cu cererea de recurs, motivarea recursului se depune la instanța de apel.

Completul relevă că decizia Curții de Apel Chișinău a fost adoptată la 27 mai 2020. Totodată, decizia recurată a fost notificată recurentei Casei Naționale de

Asigurări Sociale, la data de 12 iunie 2020, fapt ceea ce se confirmă prin dovada de expediere poștală (extras din poștele electronice active cac@justice.md marina.samatic@justice.md) anexată la materialele cauzei (f.d.218, 237). Recurenta Casa Națională de Asigurări Sociale s-a conformat prevederilor art. 245, alin. (2) din Codul administrativ și a depus recurs la 03 iunie 2020 și 18 iunie 2020 în termen. (f.d. 217 228, vol. I).

Examinând temeiurile invocate în recurs în raport cu materialele cauzei, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție îl consideră drept inadmisibil, din următoarele motive.

Prin prisma art. 246, alin. (1) din Codul administrativ, Curtea Supremă de Justiție examinează din oficiu admisibilitatea cererii de recurs. Dacă este inadmisibil, recursul se declară ca atare printr-o încheiere, în acord cu alin. (2) din art. 246 Codul administrativ, recursurile se declară inadmisibile în special în cazurile enumerate la literele a)-f). Din analiza acestor prevederi, rezultă că admisibilitatea/inadmisibilitatea recursului, în special, nu se limitează doar la temeiurile menționate ci urmează să însușească în condițiile Codului administrativ exercitarea efectivă a unui control de legalitate, veritabil bazat pe temeiuri concludente și serioase.

Completul specializat în examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție reține cu valoare de principiu jurisprudențial, că sintagma „în special” denotă caracterul neexhaustiv al temeiurilor de inadmisibilitate și în același timp oferă un drept exclusiv al instanței de recurs de a filtra cererile de recurs care nu prezintă o motivare suficient de serioasă și care pe cale de consecință nu pot însuși un eventual succes rezultat din examinarea cererii în completul de 5 judecători.

În această ordine de idei, instanța de recurs reține că Codul administrativ dezvoltă nu doar caracterul nedevolutiv al recursului dar și cerința de seriozitate a cererii din perspectiva invocării unor veritabile și esențiale încălcări de drept procedural și material capabile să răstoarne deciziile instanței de apel contestate, într-o eventuală examinare în fond și invocare *ex officio* a erorilor de drept.

Instanța de recurs reține că pentru a trece testul de admisibilitate, cererea de recurs trebuie să conțină o motivare convingătoare și întemeiată în condițiile nominalizate mai sus. Acest argument rezultă și din particularitățile de formă ale reglementării recursului în Codul administrativ și anume din sintagma „motivarea recursului” de la art. 245, alin.(2) din Codul administrativ. În consecutivitate, motivarea cererii de recurs în circumstanțele expuse se referă la formalitățile pe care trebuie să le întrunească cererea în vederea rezistării testului și filtrului de admisibilitate.

De asemenea, Completul specializat în examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție accentuează că admisibilitatea recursului trebuie privită și în contextul rolului și funcției legale a instanței judecătorești supreme care constă, în special în asigurarea și interpretarea uniformă a legilor la examinarea cauzelor de contencios administrativ. Astfel, motivarea oricărei cereri de recurs trebuie să țină cont pentru a trece filtrul de admisibilitate și a avea succes, de aceste însușiri de ordin legal fundamental.

În acest sens, CtEDO în jurisprudența sa constantă statuează că dreptul de acces la instanțe nu este absolut. Există limitări implicite admise [Golder împotriva Regatului Unit, pct. 38; Stanev împotriva Bulgariei (MC), pct. 230]. Acesta este în special cazul condițiilor de admisibilitate a unui recurs, întrucât prin însăși natura sa necesită o reglementare din partea statului, care se bucură în această privință de o anumită marjă de apreciere (Luordo împotriva Italiei, pct. 85). Condițiile de admisibilitate ale unui recurs pot fi mai stricte decât pentru un apel (Levages Prestations Services împotriva Franței, pct. 45). Curtea a mai reiterat că modul de aplicare a articolului 6 procedurilor în fața instanțelor ierarhic superioare depinde de caracteristicile speciale ale procedurilor respective; trebuie ținut cont de totalitatea procedurilor în sistemul de drept național și de rolul instanțelor ierarhic superioare în acest sistem. (Botten v. Norway, hotărâre din 19 februarie 1996, Reports 1996-1, 7 p. 141, § 39). La fel, conform jurisprudenței CtEDO, procedurile cu privire la admisibilitatea căii de atac și procedurile care implică doar chestiuni de drept, și nu chestiuni de fapt, pot fi conforme cu cerințele articolului 6 § 1 (a se vedea Helmers c. Suediei 9 octombrie 1991, § 31, Seria A, nr. 212-A).

Completul specializat în examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție conchide că cererea de recurs depusă de către recurenta Casa Națională de Asigurări Sociale este inadmisibilă.

Conform art. 230 și art. 246 din Codul administrativ, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

d i s p u n e:

Recursul depus de Casa Națională de Asigurări Sociale se declară inadmisibil.
Încheierea este irevocabilă.

Președintele completului,
judecătorul

Maria Ghervas

judecătorii

Victor Burduh

Nina Vascan